

³ Сравнительное конституционное право: Уч. пособие / Отв. ред. В. Е. Чиркин. – М.: Междунар. отношения, 2002. – С. 418.

⁴ Там само. – С. 417.

⁵ *Выдрин И. В.* Местное самоуправление: соотношение юридической теории и конституционной практики. – С. 26.

⁶ *Фадеев В. И.* Депутатский мандат в Российской Федерации: конституционно-правовые основы: учеб. пособие / В. И. Фадеев, М. В. Варлен. – М.: Норма, 2008. – С. 89.

⁷ Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів. Закон України від 06.04.2004 р. // ВВР. – 2004. – № 40 (04.10.2002). – Ст. 290.

⁸ Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів. Закон України від 10.07.2010 р. // ВВР. – 2010. – № 35. – Ст. 491.

⁹ *Фадеев В. И.* Депутатский мандат в Российской Федерации: конституционно-правовые основы: учеб. пособие / В. И. Фадеев, М. В. Варлен. – М.: Норма, 2008. – С. 90.

¹⁰ *Евдокимов В. Б., Старцев Я. Ю.* Местные органы власти зарубежных стран: правовые аспекты. – М.: Спарт, 2001. – С. 136.

Резюме

У статті досліджуються особливості співвідношення народного суверенітету та правового регулювання виборів до представницьких органів місцевого самоврядування, зокрема проаналізовано нормативно-правову базу щодо проведення місцевих виборів та сформульовані пропозиції щодо удосконалення законодавства у сфері місцевих виборів згідно з європейськими стандартами.

Ключові слова: представницькі органи місцевого самоврядування, місцеві ради, місцеві вибори, виборчі системи, народне представництво.

Резюме

В статье исследуются особенности соотношения народного представительства и правового регулирования представительских органов местного самоуправления, в частности анализируется нормативно-правовая база в сфере регулирования местных выборов и сформулированы предложения ее усовершенствования.

Ключевые слова: представительские органы местного самоуправления, местные выборы, выборные системы, народное представительство.

Summary

The article regards the peculiarities of the legal regulation of elections to the local self-government representative bodies. It analyses the instruments of the process of local elections and provides suggestions to the legislation improvement in the area of local elections according to the European standards.

Key words: local self-government representative bodies, local councils, local elections, elective systems, people representation.

Отримано 9.11.2010

А. А. ЧАБАН

Андрій Анатолійович Чабан, студент Національного університету ім. Тараса Шевченка

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВА ПРИРОДА РАДИ МІНІСТРІВ АВТОНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ КРИМ: ДИСКУСІЙНІ ПИТАННЯ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

Проголошення незалежності України та прийняття чинної Конституції України зумовило процеси демократизації суспільства і держави. За невеликий проміжок часу відбулись значні зміни в політичній системі суспільства: пішли у небуття органи, властиві радянській системі, з'явилися нові демократичні структури. Змінився характер взаємовідносин між центральною та регіональною і місцевою владою.

Яскравим зразком цих змін є конституювання у механізмі адміністративно-територіального устрою України регіону з особливим статусом – Автономної Республіки Крим, проголошення та утворення системи органів та посадових осіб автономії, серед яких значними особливостями, у порівнянні з іншими органами влади, характеризується Рада міністрів Автономної Республіки Крим.

Актуальність дослідження конституційно-правового статусу Ради міністрів Автономної Республіки Крим зумовлена кількома чинниками. По-перше, кримський регіон, маючи статус адміністративно-територіальної автономії в системі територіального устрою України, характеризується своєрідними органами публічної влади, які не властиві всім іншим адміністративно-територіальним одиницям в Україні. Правова природа, специфіка завдань і функцій цих органів, суперечлива та фрагментарна законодавча регламентація

їх статусу та характер видаваних ними актів вже тривалий час привертають увагу теоретиків і практиків. Останні два десятиріччя переконливо демонструють, що ефективне функціонування органів у автономії неможливе без чіткого усвідомлення її ролі і значення у суспільстві, зваженої наукової концепції її конституційно-правового статусу та її організаційних структур, у тому числі й Ради міністрів Автономної Республіки Крим, правова природа, статус і місце якої серед органів публічної влади є мабуть одним з тих, що викликає найбільше запитань.

По-друге, розвиток кримського регіону в цілому потребує гнучкого науково обґрунтованого механізму вирішення справ в економічній, соціально-культурній, екологічній сферах, у сфері розвитку національних меншин та корінних народів Криму, що були депортовані за радянських часів. Якщо цей механізм не може бути ефективно реалізованим у рамках загальнодержавної політики, то він має шанси здійснитися на регіональному рівні. Більшість з цих питань вирішує саме Рада міністрів Автономної Республіки Крим, що додатково актуалізує необхідність не тільки наукового дослідження, а й системного законодавчого врегулювання її статусу.

Означена проблематика була предметом наукових дискусій та академічних досліджень юридичної, історичної та політологічної науки. Так, у спеціальній літературі ґрунтовний розгляд проблем статусу автономних утворень та їх організаційних структур, Автономної Республіки Крим в цілому та конституційно-правового статусу органів влади в Автономній Республіці Крим зокрема, як на сучасному етапі їх існування, так і в історичній ретроспективі, проводився у працях Г. Г. Абасова¹, А. Б. Адельсеїтової², Т. Б. Бикової³, Д. В. Велігодського⁴, С. А. Заулочної⁵, Г. В. Зубенко⁶, В. І. Кичуна⁷, О. Л. Копиленка⁸, Н. В. Корольової-Борсоді⁹, Н. А. Мяловицької¹⁰, О. О. Неделько¹¹, О. М. Редькіної¹², В. М. Пашені¹³, Г. О. Швачки¹⁴ та ін.

Відмічаючи значний внесок цих вчених у розвиток конституційно-правової теорії статусу Автономної Республіки Крим в цілому та системи її органів, зазначимо, що проблема щодо правової природи Ради міністрів Автономної Республіки Крим залишається майже не висвітленою у вітчизняній конституційно-правовій науці. У рамках цієї статті автор намагається привернути увагу до найбільш дискусійних з точки зору конституційної теорії та практики законодавчого регулювання питань щодо правової природи такого органу влади як Рада міністрів Автономної Республіки Крим.

Насамперед зазначимо, що традиційно цей орган розглядається як виконавчий орган Автономної Республіки Крим, який здійснює виконавчі функції та повноваження в межах своєї компетенції¹⁵ або орган виконавчої влади, уряд Автономної Республіки Крим¹⁶. Обумовлені ці підходи тим, що у частині третьої ст. 136 Конституції України вказується, що урядом Автономної Республіки Крим є Рада міністрів Автономної Республіки Крим», а в частині третій ст. 1 Конституції Автономної Республіки Крим зазначається, що Рада міністрів Автономної Республіки Крим є виконавчим органом Автономної Республіки Крим і здійснює виконавчі функції та повноваження в межах своєї компетенції.

Відразу постає питання щодо конституційно-правової природи даного органу публічної влади. Адже використання у Конституції України та Конституції Автономної Республіки Крим термінів «уряд», «виконавчий орган», а також наявність певних статусних характеристик однозначно вказують на статус цього органу як органу виконавчої влади. Водночас, нормативно-незавершене визначення статусу Ради міністрів Автономної Республіки Крим у Конституції України, Конституції Автономної Республіки Крим, відсутність спеціального Закону України «Про Раду міністрів Автономної Республіки Крим», проект якого лише нещодавно було винесено на громадське обговорення¹⁷, наявність деяких особливостей конституційної правосуб'єктності цього органу, передбачених Конституцією України та Конституцією Автономної Республіки Крим, призводить або до фактичного ігнорування сучасними дослідниками цієї теми або до суперечливого ставлення до неї.

Так, серйозною проблемою, пов'язаною із розкриттям особливостей правової природи Ради міністрів Автономної Республіки Крим є її конституювання як уряду Автономної Республіки Крим. Дискусійність цієї конституційно закріпленої функції та обумовленої нею назви цього органу викликає сумніви принаймні тому, що поняття «уряд» традиційно вживається як «вищий колегіальний орган виконавчої влади держави»¹⁸, «узагальнена докринальна та найживаніша назва вищих колегіальних органів виконавчої влади держави з компетенцією загального характеру»¹⁹, «вищий орган виконавчої влади»²⁰ тощо. У силу цього можна спостерігати певну неадекватність термінологічної визначеності Ради міністрів Автономної Республіки Крим, враховуючи, що уряд, як правило, це вищий колегіальний орган виконавчої влади усієї держави, а не його складової частини, хай із статусом автономії.

Наслідком такого неадекватного термінологічного визначення та статусного закріплення є позиція деяких дослідників, які помилково розглядаючи Автономну Республіку Крим як «державне утворення» – республіку, вважають, що «державними ознаками Криму» є те, що тут «у якості регіональної діє система державних органів Автономної Республіки Крим на чолі з Верховною Радою та Радою міністрів»²¹. Отже, на думку цих вчених, Рада міністрів Автономної Республіки Крим – державний орган, що є доволі дискусійним.

З протилежних позицій підходить О. О. Неделько, яка у своїй дисертаційній роботі, відносячи Раду міністрів Автономної Республіки Крим (поряд із Верховною Радою Автономної Республіки Крим) до «вищих органів влади автономії» та вказуючи на необхідність додаткового уточнення основ правового статусу Автономної Республіки Крим у Конституції автономії, враховуючи наявність «більш широкого, ніж в області, кола повноважень» у органів влади Автономної Республіки Крим – Верховної Ради та Ради міністрів Автономної Республіки Крим, правовий статус яких «відрізняється від статусу відповідно обласної ради та

обласної державної адміністрації», вказує, що «органам публічної влади автономії властива особлива правова природа, в порівнянні з органами влади адміністративно-територіальної одиниці найвищого рівня – це органи публічної влади автономного утворення, які за своєю формою є органами регіонального самоврядування»²².

Самоврядна природа цього органу влади обґрунтовується і в рамках Академічного курсу з конституційного права, в якому зазначається, що в «основі конституційної правосуб'єктності Автономної Республіки Крим – своєрідна форма реалізації місцевого самоврядування як самостійного виду публічної влади» та вказується, що за свою конституційно-правовою природою Рада міністрів Автономної Республіки Крим «значною мірою має виступати не як виконавчий орган Автономної Республіки Крим, а як виконавча структура представницького органу Автономної Республіки Крим – Верховної Ради Автономної Республіки Крим»²³. Відмінністю та оригінальністю цієї точки зору є те, що, урівнюється правова природа Верховної Ради Автономної Республіки Крим та Ради міністрів Автономної Республіки Крим із статусом обласної ради та її виконавчими структурами.

Втім існують і інші точки зору з цього питання. Так, деякі автори у правовому статусі цього органу влади знаходять риси спеціального органу виконавчої влади²⁴, вказують на особливості відносин Ради міністрів Автономної Республіки Крим з органами державної влади України, наприклад, Кабінетом Міністрів України²⁵ або, уникаючи конструктивної дискусії з цього приводу, водночас вносять у її певний елемент інтриги та пропонують виходити з того, що Рада міністрів Автономної Республіки Крим є виконавчим органом Автономної Республіки Крим, а не виконавчим органом Верховної Ради Автономної Республіки Крим²⁶. Останній момент є доволі ілюстративним з точки зору законодавчої невизначеності та концептуальної суперечливості правового статусу Ради міністрів Автономної Республіки Крим.

Мабуть у силу цього фактору, автори колективної монографії «Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики» наголошують, що Конституція України, виокремлюючи три рівні (гілки) системи органів виконавчої влади, залишила без чіткої відповіді деякі важливі питання визначення складу системи органів виконавчої влади. Зокрема, на їх думку, незрозуміло, яке місце у ній посідає Рада міністрів Автономної Республіки Крим²⁷.

Існує й інша точка зору, згідно якої Рада міністрів Автономної Республіки Крим – це орган республіканської виконавчої влади, який самостійно здійснює виконавчі функції та повноваження в межах своєї компетенції. Автори цієї позиції зазначають, що цей орган «також виконує державні виконавчі функції і повноваження, делеговані законами України»²⁸. З цього можна зробити висновок про заперечення ними державної природи, а акцентування на її особливому республіканському характері.

У цьому плані варто навести і позицію О. Ф. Фрицького, який, зазначаючи, що Рада міністрів Автономної Республіки Крим є органом виконавчої влади автономії, що самостійно здійснює виконання функцій і повноважень, вказує, що даний орган «не входить до системи органів державної виконавчої влади України, оскільки утворюється на частині території України – у межах Автономної Республіки Крим, яка водночас є невід'ємною частиною України. Ця обставина безпосередньо відображається на змісті функцій і повноважень Ради міністрів, які складаються з двох груп: функції і повноваження з питань, віднесених до відання Автономної Республіки Крим Конституцією України, Конституцією Автономної Республіки Крим і законами України; і державні виконавчі функції: повноваження делеговані законами України відповідно до Конституції України»²⁹.

Отже, ми бачимо, що в сучасній науці відсутні однозначні підходи щодо тлумачення правової природи Ради міністрів Автономної Республіки Крим.

На наше переконання, заслуговує на критику позиція вчених, що розглядають Раду міністрів Автономної Республіки Крим як орган виконавчої влади. Аналіз питань, віднесених до сфери відання цього органу публічної влади підтверджує висловлену П. М. Любченком позицію, що він не входить до системи органів державної виконавчої влади³⁰. Так, про самостійний та відокремлений від органів виконавчої влади характер існування Ради міністрів Автономної Республіки Крим свідчить той факт, що організація і діяльність Верховної Ради Автономної Республіки Крим та Ради міністрів Автономної Республіки Крим ґрунтуються на поділі повноважень між ними; підконтрольності, підзвітності і відповідальності перед Верховною Радою Автономної Республіки Крим як представницьким органом, що обирається безпосередньо громадянами, органів, що утворюються або формуються нею, посадових осіб, які обираються, призначаються або затверджуються Верховною Радою Автономної Республіки Крим.

Згідно п. 2 ст. 1 Конституції Автономної Республіки Крим повноваження, порядок формування і діяльності Ради міністрів Автономної Республіки Крим визначаються Конституцією України і законами України, Конституцією Автономної Республіки Крим і нормативно-правовими актами Верховної Ради Автономної Республіки Крим з питань, віднесених до її компетенції.

Слід зазначити, що на відміну від статусу Верховної Ради Автономної Республіки Крим, який врегульовано окремим законом, досі не прийнято Закон України «Про Раду міністрів Автономної Республіки Крим». Сама ідея подібного закону народилася як результат буквального розуміння ч. 3 ст. 136 Конституції України. У момент прийняття Конституції України висловлювалися ідеї розробити лише закон про організацію влади в Автономній Республіці Крим, але вони не знайшли підтримки. Думається, детальна регламентація статусних характеристик Ради міністрів Автономної Республіки Крим є необхідною. Це б сприяло зміцненню статусу урядових структур автономії, додатково гарантувало б цей орган від невиправданого втручання з бо-

ку державних органів та, з іншого боку, чітко б окреслювало власне прерогативи Ради міністрів Автономної Республіки Крим з метою забезпечення чіткого функціонування цієї структури та виключало б можливі компетенційні спори з іншими органами.

Так, як вказується у повідомленні про оприлюднення проекту Закону України «Про Раду міністрів Автономної Республіки Крим», основним завданням проекту Закону є забезпечення ефективного регулювання місця Ради міністрів Автономної Республіки Крим в системі органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим, порядку формування Ради міністрів Автономної Республіки Крим, вимог до членів Ради міністрів Автономної Республіки Крим, компетенції цього органу тощо. Зазначається, що прийняття цього Закону дозволить законодавчим шляхом удосконалити організацію та порядок діяльності Ради міністрів Автономної Республіки Крим, конкретизувати компетенцію цього органу у різних галузях, відтак створить належні можливості для реалізації повноважень Уряду Автономної Республіки Крим. Крім того, реалізація Закону позитивно вплине на розвиток Автономної Республіки Крим та розташованих на її території адміністративно-територіальних одиниць³¹.

Водночас, незважаючи на актуальність та довгоочікуваність відповідного законопроекту³², він містить низку спірних положень, особливо у частині щодо місця і ролі серед інших органів публічної влади. Так, у ст. 1 проекту вказується, що Рада міністрів Автономної Республіки Крим є «Урядом Автономної Республіки Крим» та «вищим органом у системі органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим». Вона «здійснює виконавчу владу в Автономній Республіці Крим безпосередньо та через міністерства Автономної Республіки Крим, республіканські комітети Автономної Республіки Крим, інші органи виконавчої влади Автономної Республіки Крим, спрямовує, координує та контролює діяльність цих органів».

У цьому аспекті варто звернути увагу на спробу ініціаторів цього проекту законодавчо закріпити «систему органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим», яка є фактично автономною від загальнодержавної системи виконавчих органів та, в силу цього, ускладнює характер її правосуб'єктності та й без того доволі невизначеної конституційно-правової природи. Так, наприклад, у пояснювальній записці до проекту цього Закону однозначно зазначається, що «основним завданням проекту Закону є забезпечення ефективного регулювання питань місця Ради міністрів Автономної Республіки Крим в системі органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим». У силу цього, згідно ст. 38 «Відносини Ради міністрів Автономної Республіки Крим з Кабінетом Міністрів України» Рада міністрів Автономної Республіки Крим підзвітна та підконтрольна Кабінету Міністрів України лише «з питань виконання нею державних функцій і повноважень», а «під час здійснення покладених на неї функцій і повноважень взаємодіє з міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади» (частина перша ст. 39 проекту).

Будь-яких прямих застережень про те, що Рада міністрів Автономної Республіки Крим є складовою системи органів виконавчої влади України у законопроекті в цілому немає, що свідчить про те, що даний орган за своєю природою не відноситься до органів виконавчої влади, статус яких закріплено в розділі VI Конституції України. Єдине, що проблема умовної «включеності» Ради міністрів Автономної Республіки Крим у систему органів виконавчої влади зумовлена тим, що акти Ради міністрів Автономної Республіки Крим скасовуються Президентом України (п. 16 частини першої ст. 106 Конституції України), що свідчить про абсолютну відсутність у його природі будь-яких ознак органу місцевого або регіонального самоврядування, акти яких скасовуються у судовому порядку.

Таким чином, можна зробити висновок, що закріплення в Конституції України та Конституції Автономної Республіки Крим Ради міністрів Автономної Республіки Крим у якості виконавчого органу Автономної Республіки Крим, її уряду, на жаль, однозначно не вирішило питання щодо правової природи даного органу публічної влади. Не розв'язують цього питання й сучасні законодавчі ініціативи.

На наше переконання, за свою конституційно-правовою природою Рада міністрів Автономної Республіки Крим значною мірою має виступати не як виконавчий орган Автономної Республіки Крим, а як виконавча структура представницького органу Автономної Республіки Крим – Верховної Ради Автономної Республіки Крим, що, з часом, безумовно, потребує своєї чіткої нормативної конкретизації.

Вважаємо дещо спірним вживання у законодавстві, що визначає статус Ради міністрів Автономної Республіки Крим термінів «уряд», «міністри». Це призводить до ряду як наукових, так і практичних проблем, пов'язаних або з ототожненням Ради міністрів кримської автономії з органами виконавчої влади, або посилює амбіції регіональних чиновників у порівнянні з управлінським апаратом інших адміністративно-територіальних одиниць України. Оптимально природу даного органу відображала б назва «комітет».

З метою вдосконалення статусу Ради міністрів Автономної Республіки Крим, із врахуванням вищезазначених застережень, необхідно прийняти окремий закон. Адже відмінність кримських владних структур від інших органів регіонального управління в Україні має полягати в особливому характері їх функції та повноважень, а не політично-небезпечних та деструктивних назвах.

¹ Абасов Г. Г. Конституційно-правовий статус Верховної Ради Автономної Республіки Крим: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.02 «Конституційне право» / Г. Г. Абасов; Ін-т законодавства Верховної Ради України. – К., 2004. – 21 с.

² Адельсеїтова А. Б. Організаційно-правові питання діяльності Верховної Ради Автономної Республіки Крим: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.02 «Конституційне право» / А. Б. Адельсеїтова; Київ. нац. ун-т внутр. спр. – К., 2007. – 20 с.

- ³ Бикова Т. Б. Створення Кримської АСРР: Автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук: спец. 07.00.01 «Історія України» / Т. Б. Бикова; НАН України. Ін-т історії України. – К., 2005. – 20 с.
- ⁴ Велигодський Д. В. Державні утворення в Криму наприкінці 1918 – в 1920 рр.: історико-правове дослідження: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Д. В. Велигодський; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – К., 2005. – 20 с.
- ⁵ Заулочна С. А. Конституційний статус Кримської автономії у складі РСФРР (1921 – 1944 рр.): історико-правове дослідження: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / С. А. Заулочна; Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х., 2009. – 20 с.
- ⁶ Зубенко Г. В. Конституційно-правовий статус Рахункової палати Верховної Ради Автономної Республіки Крим: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.02 «Конституційне право» / Г. В. Зубенко; Київ. нац. ун-т внутр. справ. – К., 2008. – 19 с.
- ⁷ Кичун В. І. Конституційно-правові основи взаємовідносин вищих органів влади України і Автономної Республіки Крим: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.02 «Конституційне право» / В. І. Кичун; Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. – Х., 2001. – 20 с.
- ⁸ Копиленко О. Л. Автономна Республіка Крим: проблеми правового статусу: монографія / О. Л. Копиленко. – К.: Таксон, 2002. – 342 с.
- ⁹ Корольова-Борсоді Н. В. Правове регулювання виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.02 «Конституційне право» / Н. В. Корольова-Борсоді; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2005. – 19 с.
- ¹⁰ Мяловицька Н. А. Автономія та її роль у державному будівництві (країни Європи): монографія / Н. А. Мяловицька. – К.: Логос, 2009. – 504 с.
- ¹¹ Неделько О. О. Взаємовідносини органів представницької та виконавчої влади в Автономній Республіці Крим: конституційно-правовий аспект: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.02 «Конституційне право» / О. О. Неделько; Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. – Х., 2004. – 21 с.
- ¹² Редькіна О. М. Кримський крайовий уряд генерал-лейтенанта С. Сулькевича (червень – листопад 1918 р.): історико-правове дослідження: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / О. М. Редькіна; Нац. акад. внутр. справ України. – К., 2003. – 24 с.
- ¹³ Пащенко В. М. Формування та діяльність органів влади і управління в Криму (1921-1929 рр.): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук: спец. 07.00.01 «Історія України» / В. М. Пащенко; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2005. – 18 с.
- ¹⁴ Швачка Г. О. Правова природа нормативних актів Автономної Республіки Крим: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Г. О. Швачка; Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. – Х., 2004. – 20 с.
- ¹⁵ Совгіря О. В. Конституційне право України: навч. посіб. / О. В. Совгіря, Н. Г. Шукліна. – К.: Юрінком Інтер, 2007. – С. 549.
- ¹⁶ Батанов О. В. Рада міністрів Автономної Республіки Крим / О. В. Батанов // Великий енциклопедичний юридичний словник; [за редакцією акад. НАН України Ю. С. Шемшученка]. – К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2007. – С. 751.
- ¹⁷ Повідомлення про оприлюднення проекту Закону України «Про Раду міністрів Автономної Республіки Крим» [Електронний ресурс] // Сайт Міністерства юстиції України. – Режим доступу: <http://www.minjust.gov.ua/0/30998> – Дата доступу 6.10.2010
- ¹⁸ Авер'янов В. Б. Уряд / В. Б. Авер'янов // Великий енциклопедичний юридичний словник; [за редакцією акад. НАН України Ю. С. Шемшученка]. – К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2007. – С. 924.
- ¹⁹ Алебастрова І. А. Правительство / И. А. Алебастрова // Конституционное право: словарь / [отв. ред. В. В. Маклаков]. – М.: Юрист, 2001. – С. 358.
- ²⁰ Правительство // Баглай М. В. Малая энциклопедия конституционного права / М. В. Баглай, В. А. Туманов. – М.: Издательство БЕК, 1998. – С. 336.
- ²¹ Конституционное право Украины: учеб. пос. / В. Д. Волков, Р. Ф. Гринюк, И. С. Щebetун и др. – Донецк: Дон ГУ, 2000. – С. 87.
- ²² Неделько О. О. Взаємовідносини органів представницької та виконавчої влади в Автономній Республіці Крим: конституційно-правовий аспект: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.02 «Конституційне право» / О. О. Неделько; Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. – Х., 2004. – С. 8, 14.
- ²³ Конституційне право України. Академічний курс: підруч.: У 2 т. – Т. 2. / [за заг. ред. Ю. С. Шемшученка]. – К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2008. – С. 658, 671.
- ²⁴ Колпаков В. К. Адміністративне право України: підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – С. 91-92.
- ²⁵ Органи державної влади України / Монографія. [за ред. В. Ф. Погорілка]. – К.: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2002. – С. 266.
- ²⁶ Адміністративне право України: Академічний курс: Підруч. для студ. юрид. спец. вищих навч. закл.: У 2 т. / В. Б. Авер'янов (голова ред. кол.). – К.: Юридична думка, 2004–2005. – Т. 2: Особлива частина. – К.: Юридична думка, 2005. – С. 403.
- ²⁷ Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики: монографія / За заг. ред. В. Б. Авер'янова. – К.: Факт, 2003. – С. 78.
- ²⁸ Колодій А. М. Державне будівництво і місцеве самоврядування: Навч. посібник / А. М. Колодій, А. Ю. Олійник; Національна академія внутрішніх справ України. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – С. 442.
- ²⁹ Фрицький О. Ф. Конституційне право України: підручник / О. Ф. Фрицький. – К.: Юрінком Інтер, 2002. – С. 498–499.
- ³⁰ Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: підручник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / С. Г. Серьогіна (ред.). – Х.: Право, 2005. – С. 182.

³¹ *Повідомлення* про оприлюднення проекту Закону України «Про Раду міністрів Автономної Республіки Крим» [Електронний ресурс] // Сайт Міністерства юстиції України. – Режим доступу: <http://www.minjust.gov.ua/0/30998> – Дата доступу 6.10.2010

³² *Проект* Закону України «Про Раду міністрів Автономної Республіки Крим». Підготовлений Міністерством юстиції на виконання пункту 1 доручення Президента України від 11 травня 2010 року № 1-1/862, доручення Прем'єр-міністра України від 13 травня 2010 року № 26538/1/1-10. [Електронний ресурс] // Сайт Міністерства юстиції України. – Режим доступу: <http://www.minjust.gov.ua/0/30998> – Дата доступу 6.10.2010.

Резюме

У статті розкриваються особливості конституційно-правової природи Ради міністрів Автономної Республіки Крим. Показане місце Ради міністрів Автономної Республіки Крим серед інших органів публічної влади.

Ключові слова: Рада міністрів Автономної Республіки Крим, Автономна Республіка Крим, уряд, автономія.

Резюме

В статье раскрываются особенности конституционно-правовой природы Совета министров Автономной Республики Крым. Показано место Совета министров Автономной Республики Крым среди других органов публичной власти.

Ключевые слова: Совет министров Автономной Республики Крым, Автономная Республика Крым, правительство, автономия.

Summary

In the article the features of constitutional and legal status of the Rada of Ministry of the Autonomous Republic of Crimea are analyzed. The place of the Rada of Ministry of the Autonomous Republic of Crimea between others organs of public power is defined.

Key words: the Rada of Ministry of the Autonomous Republic of Crimea, the Autonomous Republic of Crimea, government, autonomy.

Отримано 11.10.2010